No. 1692 Zaterdag 3 Juni 1916. 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

Onze Begrooting IN DEN Kolonialen Raad.

Slot van het Verslag.

Het Lid ED. S. LANSBERG meende zich verplicht over den nood te spreken, omdat daar ook over in de Afdeelingen gehandeld was.

Het geachte Lid ZEPPENFELDT had cijfers genoemd, die kon Spreker ook, maar noemde ze dooddoeners. De Bevolking van de Benedenwindsche eilanden bedraagt 48,947; als niet hulpbehoevend trekt de Heer LANSBERG er 28,947 af. Hij vindt dat ruim gerekend en komt dan tot het mooie getal van 20,000 die gebrek zouden geleden hebben. De collecte in Nederland en elders voor de noodlijdenden gehouden bracht ± f 90,000 op. Men zal nauwelijks kunnen gelooven dat, volgens een beschrijving in *Het Vaderland*, de menschen in een Hollandsche Kolonie naar Ziekenhuis of Graf gedragen werden, omdat ze aan ALLES gebrek hadden, als men daarna hoort, dat door het Bestuur dezer Kolonie slechts over f 46,000 is beschikt, dus ruim f 2 per noodlijdende. En dat in het tijdsverloop van een heel jaar. De Heer LANSBERG verklaart uitdrukkelijk niet beweerd te hebben, dat de Apostolisch Vicaris de inlichtingen heeft verstrekt aan den reporter, zoo als dat verslag in een Amerikaansch Blad werd gepubliceerd. Spreker heeft alleen gezegd, dat naar aanleiding van wat de Apostolisch Vicaris zou gezegd hebben, het crediet van Curaçao geschaad had kunnen worden, en dat het plicht van 't Bestuur was geweest dadelijk dit te richt tegen te spreken.

In de Afdeelingen werd wel niet over het Onderwijs gehandeld, maar in het Eindverslag hebben de Afdeelingen verzocht om het Verslag van den wn. Inspecteur en van de Schoolcommissie. Uit dat verzoek heeft het Bestuur kunnen begrijpen, dat de Raad inlichtingen verlangde over het Onderwijs, en dit zeker ter sprake zou brengen, als de Raad uit deze Verslagen gezien had, dat het *ongunstig* en in verschillende gevallen zelfs *zeer ongunstig* wordt genoemd.

Dit heeft het Bestuur duidelijk begrepen, want de Gemachtigde, de Procureur-generaal, heeft de verdediging van het Onderwijs vooruit geschreven en hier voorgelezen.

De Heer EVERTSZ heeft wel beweerd, dat nu het oogenblik nog niet gekomen is om over hygiënische voorzorgsmaatregelen te spreken, omdat dit onderwerp in studie is bij een speciaal daartoe uitgezonden Deskundige. Spreker is het met deze beschouwing volstrekt niet eens, maar meent, dat dan juist het moment gekomen is, waarop ook de Raad zijn licht moet laten schijnen.

Het Lid H. STATIUS MULLER heeft in de verste verte geen persoonlijken aanval op Dr. EVERTSZ willen doen. Geen oogenblik is door Spreker beweerd, dat de Geneesheeren hun plicht niet doen. Duidelijk heeft de Heer MULLER bij eerste instantie gezegd, dat hij niemand beticht en niet zeggen wil, dat het feit gebeurt. Alleen heeft hij duidelijk willen doen uitkomen, dat een speciale dokter voor behandeling der onvermogenden, op Gouvernements rekening in de Gasthuizen verpleegd, zeer gewenscht zou zijn. Wat de Procureur-generaal in het midden heeft gebracht over slachtplaats en markt, brengt de Heer MULLER het vroeger door hem bijgewoond blijspel te binnen: *Como amante i como marido.* Dezelfde persoon vervult daar de rol van amante en van marido. Als verloofde voor zijn meisje lief en aardig, voorkomend zelfs, bij het zien van nieuwe mode-artikelen het eerst den winkel ingaande, helpen uitzoeken, alles betalen en de pakjes zelf dragend. Als gehuwd echtgenoot was hij ruw en barsch, opvliegend tegen hetzelfde meisje, thans zijn vrouw. Als ze nu langs een modewinkel kwamen, nam hij zijn vrouw stevig onder den arm en trok in versnelden pas voorbij.

Bij het geven van inlichtingen omtrent slachtplaats en markt speelde de marktmeester bij den Procureur de rol van amante, bij den Heer MULLER die van marido.

Alleen in het laatste geval was hij natuurlijk en liet de zaken zien, zooals ze er dagelijks uitzien.

Niet de heer MULLER heeft gezegd, dat de slagers hem hadden voorgelogen, maar de Marktmeester heeft dat beweerd.

Nog een enkele opmerking over de stadsreiniging. Spreker was bij eerste instantie begonnen met de verklaring, dat hij niet alle straten op kon noemen. En nu maakt de Procureur captie op het noemen van den Appelsteeg. Er zijn veel meer straten, waar het vuil dagelijks dik ligt. De St. Thomasweg bijv. de Brionweg, de van Walbeecksteeg en de Spaanschesteeg. Overal moet men daar zeer voorzichtig loopen om niet in het vuil te trappen.

Spreker dankt den Directeur van O. W. voor diens toezegging de genoemde straten eens onder handen te nemen.

De Heer B. E. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT, Lid van den Raad, meent uit de twee verslagen, uit dat van den Heer MEERDINK en uit dat van den Heer WELLING duidelijk te kunnen bewijzen, dat de wn. Inspecteur wel degelijk een andere maatstaf heeft gebruikt dan de Inspecteur verleden jaar deed.

De resultaten van dezelfde scholen die de Heer MEERDINK verleden jaar *matig* noemde, heet de Heer WELLING dit jaar ongunstig. Een van beide, of de Heer WELLING stelt zijn eischen te hoog, of de Heer MEERDINK te laag.

Verder wil de Heer ZEPPENFELDT heden avond niet over het Onderwijs spreken, vooruit wetend, dat de Heer WINKEL toch niet te overtuigen is. Zelfs een deskundige op onderwijsgebied was daartoe niet in staat. Met het Verslag van de Heer MEERDINK in handen kwam de Heer WINKEL verleden jaar 8 Mei tot eene conclusie, welke wij gerust een onrechtvaardig vonnis mogen heeten. Nergens zegt de Inspecteur in zijn rapport, dat een school op Curaçao SLECHT is, alleen voor de Hendrikschool noemt hij de resultaten MATIG en voor sommige vakken ONVOLDOENDE. Overigens noemt de Heer MEERDINK de resultaten der bijzondere en openbare scholen in de stad GUNSTIG, BEVREDIGEND, EEN GOEDEN INDRUK, WAT MINDER GOEDEN INDRUK makend en voor de buitenscholen noemt hij de resultaten nog altijd MATIG, terzelfder tijd erkennend de groote moeilijkheden waarmede de onderwijzeressen buiten te kampen hebben. Voor geen enkele school komt in dat rapport het woordje SLECHT voor. En toch concludeerde de Heer WINKEL: Met zulk een verslag voor zich en overtuigd als men moet zijn na de lezing ervan, dat de steller zich bijzonder zacht heeft uitgedrukt — hoe weet de Heer WINKEL dit? — kan men tot geen andere conclusie komen dan, dat het met de resultaten van het onderwijs bepaald slecht gesteld is."

Zooiets noemt de Heer ZEPPENFELDT een onbillijke conclusie, een onrechtvaardig vonnis.

„*Soi inocente!*" „*Si, lo sé, pero Ud. va à la carcel!*"

De Heer LANSBERG heeft tot noodleniging het bedrag fl 46000 genoemd.

De Heer ZEPPENFELDT zal andere cijfers noemen, geen dooddoeners.

Door het Koloniaal Bestuur werd tot leniging van den nood aan werkverschaffing, beschuit voor de arme schoolkinderen, vlechtstroo voor de hoedenvlechtsters voor Aruba, Bonaire en Curaçao uitgegeven fl 63,878,84½.

Onder dit bedrag is niet begrepen wat uitgegeven is door het Ondersteuningsfonds „Ned. Antillen."

Dat fonds deelde uit fl 38,685.

Rekent men daar nog bij de gelden die hier voor de armen zijn opgehaald en waarvan werd uitgedeeld op Aruba fl 2550, op Bonaire fl 800 en op Curaçao fl 1400, dan krijgen we een totaal generaal van: fl 107,313,84½.

Hiervan werd uitgegeven:
voor Aruba fl 50,911,97½
voor Bonaire fl 25,870,14½
voor Curaçao fl 30,531,72½.

De Heer MORDY S. L. MADURO, Voorzitter van den Kolonialen Raad, neemt een oogenblik zelf het woord om den Heeren WINKEL en LANSBERG er op te wijzen, dat hij in de Afdeelingen steeds verzocht heeft bij het bespreken van het Onderwijs niet te overdrijven. Het onderwijs op de Hendrikschool is wel geen universiteitsonderwijs, maar slechter dan het vroeger was, kan men het toch niet noemen. Dit is ook steeds door de Schoolcommissie, waarvan Spreker de eer had Voorzitter te zijn, altijd betoogd. Verleden jaar werd dit door den Inspecteur in zijn rapport *matig* genoemd. Als nu de wn. Inspecteur, de Heer WELLING het dit jaar *ongunstig* en zelfs *zeer ongunstig* noemt, zou men moeten besluiten, dat die achteruitgang dan te wijten is aan de leiding van den Heer WELLING, die dit jaar aan het hoofd van de Hendrikschool stond.

De Heer LANSBERG antwoordt hierop, dat uit de overgelegde stukken blijkt, dat zoowel de Inspecteur als de Schoolcommissie dat onderwijs thans *onvoldoende* en *ongunstig* noemen. Het Openbaar Onderwijs is tegenwoordig volstrekt niet even goed als vroeger.

De Heer WINKEL antwoordt dat de rapporten van den Heer MEERDINK en den Heer WELLING, beiden vakmannen, elkander niet tegenspreken. Beide rapporten constateeren op de Hendrikschool een achteruitgang. Bovendien noemt de Heer WINKEL den Heer WELLING een uitstekend Inspecteur. Spreker blijft derhalve bij zijn conclusie, dat het onderwijs aan de Hendrikschool te wenschen overlaat.

Spreker kan maar niet begrijpen, hoe het geachte Lid Zeppenfeldt er toegekomen is hem te betichten van een onrechtvaardig vonnis te hebben geveld. Hij heeft slechts gesproken over de rapporten van den wn. Inspecteur en van de schoolcommissie. Speciaal had hij de Hendrikschool op het oog, omdat daarover vooral in den Raad gehandeld werd.

Verleden jaar heeft de Heer WINKEL met ronde woorden gezegd, dat de Heer MEERDINK zich zacht heeft uitgelaten terwijl feitelijk de toestand een andere qualificatie verdiende. De In-

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

XIV.

Donderdag, 13 Januari, vertrokken we van Philipsburg naar Simsonsbay.

Simsonsbay was een der plaatsjes, waar ik sterk naar verlangde. Al zooveel had ik ervan gehoord, dat ik langzamerhand tot de overtuiging was gekomen, dat het iets heel bizonders moest zijn.

En 't was iets heel bizonders.

Per rijtuig waren we over den Nieuwen Weg gegaan en reden te genover Koolbaai naar het strand van een binnenmeer.

Een fiksche, ferme jongen stond ons al op te wachten en nam de bagage in ontvangst. Het bleek de roeier te zijn, die ons met zijn vader over het meer zou brengen. In een bootje natuurlijk.

De boot was een der grootste, misschien ook wel de beste, maar toen de bagage erin lag, was er voor ons bijna geen plaats meer.

In een zeer ongemakkelijke houding hebben we toen een kwartiertje in een lek roeibootje gezeten, en maakten kennis met de bewoners van Simsonsbaai.

De jongen, van 18 à 19 jaar, was een aardige prater, vriendelijk en vroolijk van aard, gul lachend en in 'n ommezien heel z'n geschiedenis, en die van z'n familie, afhandelend.

Over 'n paar maanden ging hij naar Amerika, waar twee zijner zusters en een broer al waren, en ook nog een broer een goed bestaan had.

Ook al besmet door de emigratiebacil!

Vader, uiterlijk een afgeleefde man, zei niks, staarde stilletjes voor zich uit en roeide kalmpjes door.

Daar had je nou ineens heel het karakter van Simsonsbay!

Het jonge volkje is alleraardigst, de vrouwen blijven vriendelijk en spraakzaam, maar het manvolk vervischt.

Al zou je het nu nog zoo druk aanleggen, de mannen verroeren geen vin, zeggen niks, nemen nergeen notitie van, en gaan gewoon met hun werk door. Ze zijn visschers van beroep, visschen veel, eten veel visch en vervisschen ten slotte zelf ook nog.

En toch is er al eenige verbetering te bespeuren. Vroeger moeten die mannen bepaald menschenschuw geweest zijn. Zoodra zich een vreemde op Simsonsbay vertoonde, verdwenen de mannen en bleven onzichtbaar tot de vreemde weer vertrokken was.

Nu zijn ze niet schuw meer, kijken je aan, als je ze aanspreekt, maar geven geen geluid.

Net als de visschen, die ze vangen in hun net.

Uitzonderingen zijn er; ook de mannen die van Amerika terugkomen, zijn gewone menschen geworden.

Ik geloof, dat ik in 't geheel twee mannen heb hooren praten.

Een van de twee was JAMES, een reus van een kerel, die een paar jaar in New York chauffeur gespeeld had en grof geld verdiende. Hij was terug gekomen om zich een bruid te kiezen en zou dol graag op St. Martin gebleven zijn, als hij maar een bestaan kon vinden. In visschen scheen hij geen zin meer te hebben, had voor zijn vertrek ook al dienst gedaan als Politieagent. Kon hij dat postje terug krijgen, dan bleef hij zeker thuis.

Ja, verklaar dat maar eens de gehechtheid aan den geboortegrond!

Simsonsbay, zou men zoo zeggen, is anders zoo'n „dierbaar plekje grond" niet om er gehecht aan te blijven. Als men het ondiep binnenwater overgeroeid is, scharrelt men nog een tijdje tusschen mangroveboschjes door en komt eindelijk aan de landingsplaats, een heel klein houten steigertje op een uitloopenden dam.

Simsonsbay is een lange smalle landtong, vlak en laag, met weinig boomen en veel zand. Een paar honderd menschen wonen daar bijeen. Hun huizen vielen me erg mee. Wat in de nabijheid van de school staat, en verder ben ik niet geweest, mag gerust gezien worden. Heelemaal geen hutjes, maar echte huizen van hout. De kleeding der bewoners was ook netjes. Een indruk van armoede heb ik er niet gekregen. De visschers schijnen hun waar goed van de hand te kunnen doen en de vrouwen verdienen er een centje bij met hoedenmaken.

Het is een allereenvoudigst volk, dat geheel en al op zich zelf leeft, en met zijn kalm, ongestoord bestaan gelukkig is.

Hoe minder vreemden er komen, hoe liever het hun is.

De nieuwe brug, die Koolbaai met Simsonsbaai zal verbinden, valt nu juist niet in den smaak der bewoners.

Evenwel, gelooven wij, dat meerdere communicatie geen kwaad zal doen aan de bevolking.

Zedelijk van aard als deze blanken zijn, zullen zij de verleiding van buiten wel weten te weren. Daar blijft toch nog goeds genoeg over, wat ze door meerderen omgang met anderen kunnen aanleeren.

Zulk een groot gedeelte der bevolking van St. Martin kan toch niet geïsoleerd blijven als een klein wereldje op zich zelf.

Nu kan er niemand in komen.

Simsonsbay ligt achter het binnenmeer, en is van het overige gedeelte van St. Martin gescheiden door het verbindingskanaal van dit binnenmeer met de open zee. De brug zal over dit kanaal komen, en dan kan ieder, die wil, naar Simsonsbay loopen of rijden.

Zoo heel druk zal het toch nog niet worden, maar in ieder geval de verbinding zal er wezen.

Nu is er niets dan water.

Zonder boot kan men er niet over.

En de booten blijven aan den kant van Simsonsbay.

Verwachten ze iemand, dan steken ze over; verwachten ze niemand, dan sturen ze ook geen boot en is alle communicatie afgesneden.

Een pracht van Missiepost dus voor de twee Eerw. Zusters, die daar geheel alleen in hun vertrekje bij de school wonen! De Pastoor komt maar eens per week van Philipsburg.

Een kerk is er niet, de school dient er voor; het altaar kan afgesloten worden van de overige ruimte.

De sacristie is de gewone verblijfplaats der Zusters, een klein hokje haar keuken.

De brug zal voor de Zusters een heel gemak wezen, ze kunnen dan regelrecht doorrijden zonder eerst in een bootje te moeten, wat meestal zijn Zusters weinig meebrengt.

Voor den Gezaghebber, den Pastoor, den Geneesheer, de Politie, voor heel het verkeer is deze brug een uitkomst.

De visschers brommen tegen die nieuwigheid, welke het hun maar lastig maakt. Om uit zee binnen te vallen zullen ze dan telkens onder de brug door moeten, de zeilen strijken en den mast neerhalen. Daar hebben ze 't land aan.

Wat zij wel graag zouden willen hebben?

Goed drinkwater.

De ongeverfde schingels kleuren het dakwater toch al gelig, als ze nu nog oud er bij zijn, wordt het water troebel ook.

Een vangdak van gegalvaniseerd plaatijzer zou wel het beste wezen, maar zulke daken zullen daar niet bestaanbaar zijn. De gewone manier van regenwater opvangen is daar een cementen vloer, afloopend naar een regenbak, ookwel een inloopend dak boven den regenbak zelf.

Goed drinkwater hebben de menschen daar noodig; wat hun gebracht wordt van Koolbaai deugt niet.

Zou zoo'n vangdak, of cementenvloertje niet aan te brengen zijn bij de school? Dat is het eenige groote gebouw van heel Simsonsbay.

Pr. fr. R. J. C. WAHLEN.

Wordt vervolgd.

specteur heeft dit toegestemd door te zwijgen. Het nieuwe rapport van den Heer WELLING qualificeert den toestand ook strenger en is daarom juister.

De Heer C. S. GORSIRA JPEZ. lid van den Raad, meent te moeten opkomen tegen de voorstelling van den Voorzitter. Het onderwijs aan de Hendrikschool was vroeger ook niet goed. Reeds in 1913 werd deze school door den Raad besproken en het onderwijs daar slecht genoemd. Van Bestuurswege werd het toen tegengesproken. Dit jaar wordt door de Schoolcommissie zelve gezegd, dat de resultaten *onvoldoende* en *minder gunstig* zijn

(Ons eigen verslag loopt niet verder; gelukkig verschenen deze week de Ontwerpen Notulen van den Kolonialen Raad, die we nu volgen).

De Procureur generaal Mr. J. B. GORSIRA, wijst den Heer WINKEL erop dat deze een verkeerde voorstelling heeft van het marktbeheer. Dit ressorteert niet onder Politie, maar staat onder onmiddellijk toezicht van den Marktmeester, behoudens de Inspectie van den Procureur. Een Officier-commissaris zou er dus even weinig te maken hebben als de Commandant van Politie nu. De Marktmeester is dagelijks een heelen tijd op de Markt, de maandelijksche inspectie van den Procureur is dus voldoende.

Er wordt geklaagd, dat de feiten door den Raad aangehaald steeds maar onjuist genoemd worden. Doch het is toch niet de schuld van den Procureur, dat die feiten inderdaad onjuist zijn en derhalve ook zoo genoemd moeten worden.

Deskundigen in politie-zaken kunnen den heer WINKEL niet overtuigen van zijn verkeerd inzicht. Vasthoudend als hij is, blijft hij ook hangen aan de verkeerde opstelling.

De Schoolcommissie is hier niet vertegenwoordigd, de Gouverneur wel, en namens Z.H.E.G. wordt gezegd, dat het woord *ongunstig* niet mag worden opgevat in de beteekenis van bijna niets leeren. De kennis der Nederlandsche taal heeft men te veel laten gelden.

De détours van den Raad kennende is de Procureur uit voorzichtigheid gekomen met een geschreven antwoord op mogelijke aanvallen betreffende het onderwijs. Het zou niet de eerste maal wezen, dat de Raad het Bestuur *au dépourvu* neemt en spreekt over zaken, waarover in de stukken niet is gesproken. Verleden jaar heeft de Heer LANSBERG dat ook gedaan. De straten waarover geklaagd wordt, liggen aan de uiterste grenzen der stad, ofschoon ook daar geveegd wordt. De toestand is met te schelle kleuren geteekend. Wat de marktmeester als amante en marido sprak, doet niets ter zake. De Heer MULLER heeft hem verkeerd begrepen.

De Heer STATIUS MULLER verklaart hier op, dat de Marktmeester bij den Procureur de rol van amante heeft gespeeld, niet bij hem.

De Heer J. SUTHERLAND heeft met genoegen de verklaring van den Heer LANSBERG vernomen, dat genoemd lid niet de bedoeling had den Apostolisch Vicaris aan te vallen.

De Directeur van O. W. de Heer VAN DER BREGGEN dringt er nogmaals op aan de privatenquaestie in het inspectiegebouw over te laten aan Dr. DEN HOUTER. Technische bezwaren tegen den aanleg van waterclosets bestaan er niet; men mag echter niet meenen, dat bij opzegging van de huur, die geheele inrichting zoo gemakkelijk is mede te nemen.

De Vergadering wordt een kwartier geschorscht.

Na heropening der zitting vraagt Lid WINKEL weder het eerst het woord om te verklaren, dat de Schoolcommissie, in de laatste vier jaren steeds beweerd heeft, dat het Onderwijs goed was. Hij vraagt verder beleefd uitleg te mogen ontvangen over de beteekenis van het woord *détours*.

De Procureur Mr. GORSIRA antwoordt hierop, dat dit woord ontleend is aan het gezegde: nourri dans le sérail, j'en connais les détours." Het beteekent zooveel als *gangen*. Maar deze uitdrukking raakt den Heer WINKEL niet, deze Heer heeft er niets mede te maken. De uitdrukking werd gebezigd naar aanleiding van hetgeen de Heer LANSBERG beweerde in verband met het voorbereid komen in zake Onderwijs.

De Procureur meent hierbij te mogen opmerken, dat hij niet hier is gekomen om uitleg te geven van woorden, die niet verstaan worden. Als de Heer WINKEL een woord niet begrijpt, moet hij het maar eens naslaan in een dictionnaire.

De Heer WINKEL zegt geen dictionnaire bij zich te hebben en daarom te protesteeren tegen dergelijke uitdrukkingen, die de beteekenis kunnen hebben van *unfair* of *slinksche wijze*.

Ook de Heer LANSBERG staat op om te protesteeren,

De Raad gebruikt geen omwegen, maar gaat steeds recht op het doel aan.

De Voorzitter verklaart het incident voor gesloten, waarna wordt overgegaan tot behandeling der artikelen.

Zonder discussie of hoofdelijke stemming worden de artikelen van 1—38 aangenomen.

Bij artikel 39 vraagt de Heer STATIUS MULLER een amendement te mogen voorstellen Hij wordt ondersteund door de Leden LANSBERG en FORBES.

Onderartikel 39 luidt.

„Bijdrage aan de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij f 1000.

De Heer MULLER stelt voor dezen post te schrappen.

Zelf was spreker vroeger Lid van het Bestuur dezer Maatschappij, bij bracht het tot Ondervoorzitter, en weet daarom zeer goed, dat op landbouwkundig gebied de werkzaamheden niet veel beteekenden. Om zich te redden wierp men zich op de hoedenindustrie.

De subsidie aan de Maatschappij verleend zal ook nu wederom niet besteed worden aan verbetering van den landbouw, maar van de veeteelt, hetzelfde wat ook de Landbouwkundige doen zal. De subsidie is overbodig, daar de Heer MULLER weet, dat de Maatschappij slechts heel enkele rasdieren heeft ingevoerd, die aan een betrekkelijk zeer klein aantal leden ten goede komen.

Een bewijs, dat de Maatschappij niet langer nuttig werkt, kan ook afgeleid worden uit de achteruitgang van het ledental. Er zijn nog maar 30 leden.

Nu het Bestuur de zorg voor de hoedenindustrie heeft overgenomen blijft er voor de Maatschappij niet veel te doen meer over, gelijk men zien kan uit de steeds minder be langrijke jaarverslagen.

De Gemachtigde van het Bestuur, de Landbouwkundige, de Heer DUSSEL ontraadt aanneming van het amendement, en in ieder geval zou het te betreuren zijn, dat die 1000 Gld. niet besteed kunnen worden aan verbetering van den veestapel. Wil de Raad het amendement aannemen, dat hij de f 1000 dan overbrenge naar art. 38.

De *Ondervoorzitter* meent, dat verhooging van art. 38 altijd nog geschieden kan bij suppletoire begrooting

Daarna wordt de subsidie der Landbouwmaatschappij van de begrooting afgevoerd met 7 tegen 5 stemmen.

De Begrooting passeerde den hamer tot onderart. 46, waarbij de heer STATIUS MULLER voorstelde den post voor stadsreiniging van f 4,500 te brengen op f 6000. Bij toelichting van zijn amendement refereerde de heer MULLER zich naar de algemeene behandeling, en voegde er aan toe van een Geneesheer vernomen te hebben, dat ook gezonde menschen dragers van typhus bacillen wezen kunnen. Deze baccillen vindt men in de faecaliën. Waar men nu hier veel faecaliën op straat vindt, kunnen de vliegen deze vreeselijke ziekte ook gemakkelijk overbrengen. Daarom verlangt de heer MULLER een vlugger reiniging van straten en pleinen, en stelt om die reden verhooging van den post voor.

De Heer ZEPPENFELDT, lid van den Raad, ziet de noodzakelijkheid dezer verhooging niet in, daar dit artikel toch immer voor overschrijding vatbaar is.

De Heer MULLER verklaart hierop genoegen te zullen nemen met de toezegging van het Bestuur dat alle straten geregeld elken dag gereinigd zullen worden.

De Procureur, als Gemachtigde van het Bestuur, ontraadt ten stelligste aanneming van het amendement. 1o. Omdat alle straten schoon genoeg zijn. 2o. Omdat, al ware dit ook niet het geval, het nu toch niet de tijd is om Holland, dat zelf zwaar gebukt gaat, nog meer lasten op te leggen voor de Kolonie. 3o. Omdat DR. DEN HOUTER wel voor 1 Januari a. s. met eigen voorstellen omtrent stadsreiniging klaar zal komen. Al zou men den post met het dubbele willen verhoogen, dan is het nog niet te voorkomen, dat ergens straatvuil blijft liggen. Infectie van vliegen blijft altijd bestaan Ook in den Haag en Amsterdam vindt men straatvuil en toch zal niemand deze steden vuil of onzindelijk heeten.

Hierna wordt de voorgestelde verhooging met 8 tegen 4 stemmen verworpen.

En de overige Begrooting goedgekeurd.

Hoedenindustrie en Vlechtonderwijs.

I.

Met lofwaardigen ijver is het Bestuur onzer Kolonie sinds eenige jaren in de weer, om onze volksindustrie bij uitnemendheid, het vlechten van stroohoeden op alle mogelijke wijze te bevorderen.

Het geldt hier werkelijk een *sociaal* en *economisch* belang onzer Kolonie. Deze industrie is de *eenige* industrie, die door de *vrouwelijke* bevolking op onze benedenwindsche eilanden beoefend wordt. Want het kantwerken en het vlechten van manden heeft slechts in een beperkten kring plaats en vindt zulk een gering afzetgebied, dat men deze beide bedrijven gerust buiten beschouwing kan laten. Denk de hoedenindustrie weg, en er blijft voor de overgroote meerderheid der arme bevolking van de stad en de buitendistricten hoegenaamd niets over, om zich op fatsoenlijke wijze door het leven heen te slaan.

Geen enkele plantage biedt volop werk het geheele jaar dóór, zelfs niet voor de mannen. De meeste plantages kunnen het met een paar werkkrachten best af. Voor de *vrouwen* valt er niets anders te doen dan het plukken van dividivi, dat alles bij elkaar genomen aan betrekkelijk weinig personen niet meer dan twee à drie maanden werk zal geven en daarbij nog zulk een armzalige verdienste oplevert, dat alleen nijpende honger in staat is de menschen tot dezen arbeid te drijven.

Voor de bevolking *in de stad* is de toestand nog ongunstiger. Hier is de levensstandaard aanmerkelijk hooger dan in de buitendistricten. Vele betrekkingen en beroepen, waardoor in het buitenland een vrouw of meisje overeenkomstig haar stand een fatsoenlijk onderhoud kan vinden, bestaan hier niet, of worden hier uitsluitend door mannen waargenomen.

Men moet ook niet vergeten, dat op ons eiland een zeer groot surplus aan vrouwen is. Een massa mannen trekt jaarlijks naar den vreemde om daar werk te zoeken. Een ander deel brengt als matroos, stoker, kajuitsbediende of als los werkman het grootste deel van het jaar op zee door. Velen vestigen zich in een der nabijgelegen republieken en komen zelden of nooit meer hier terug. In verhouding tot de mannen is het percentage van vrouwen, die haar brood buiten de Kolonie gaan zoeken, uiterst gering. Voeg daarbij, dat geldgebrek of gemis aan vaste verdiensten voor tal van jonge mannen het werkelijk of voorgewend motief is, dat hen belet een huwelijk te sluiten, en dat een nog veel grooter getal er de voorkeur aan geeft de lusten te genieten zonder de lasten van het huwelijksleven te dragen, dan zal men begrijpen, dat als onvermijdelijk gevolg van zulke sociale toestanden de groote meerderheid der vrouwelijke bevolking vooral in de stad voor zich zelf heeft te zorgen, en doorloopend met al het harde en bittere van den *struggle for life* kennis maakt.

Reken voorloopig den geheelen koopmansstand en het ambtenaarscorps tot de welgestelde klasse (iets wat zeer velen zeker niet zoo grif zullen toegeven). Wat blijft er dan verder over? Een eigenlijke koopkrachtige burgerij, die bv. gelijk in Holland den zoogenaamden *middenstand* vormt, vindt men hier bijna niet. De tallooze kleine neringdoenden kan men met méér recht onder de *minvermogenden* rangschikken. Ook de handwerkslieden die vast het geheele jaar dóór een ruim weekloon verdienen, vormen een luttel kleine minderheid.

De feitelijke toestand in onze Kolonie, in het bijzonder in het stadsgedeelte van het hoofdeiland is dus in werkelijkheid, dat verreweg de overgroote meerderheid, zeker het ⅘ deel der bevolking, tot de *on- of minvermogenden*, zelfs tot de armen kan gerekend worden, menschen, die over het algemeen van den eenen dag in den anderen leven, zonder te weten, hoe zij den volgenden dag aan den kost moeten komen. Voor die overgroote menigte van vrouwen en meisjes, die tot die klasse behooren, bestaat er nagenoeg geen andere keuze dan als dienstbode, waschvrouw, naaister of hoedenvlechtster in haar onderhoud te voorzien, of op den zak van anderen te teren en ten koste van medelijdende menschen te leven. Bijna alle dienstboden e.d. oefenen bovendien nog het hoedenvlechten als nevenbedrijf en als bijverdienste er bij uit. Zóó is de feitelijke toestand onzer arme bevolking. Wie het anders voorstelt, kent het leven van ons volk niet.

Deze lange inleiding was noodzakelijk om te doen zien van welk een groot belang de hoedenindustrie is voor onze kolonie, welk een noodzakelijke factor zij is voor het levensonderhoud der arme bevolking.

Wij spreken hier alléén over het hoeden*vlechten*, dus over een onderdeel dezer industrie. Zoowel het opkoopen der hoeden, waarin bijna de geheele Syrische bevolking in onze kolonie een goed bestaan vindt, als de export der stroohoeden, dat aan verscheidene kooplieden ruime verdiensten oplevert, en de groot- en kleinhandel in het vlechtstroo laten wij hier geheel buiten beschouwing.

Wordt vervolgd.

P. A. EUWENS.

De uitputtingsoorlog.

De Oud-Minister van Oorlog, de Heer COLYN schrijft in *De Stemmen des Tijds*:

Men heeft het aangedurfd den z.g. „uitputtings"-oorlog te aanvaarden, wat het is toch wel niet denkbaar, dat men hoopt op een beslissende militaire zegepraal. Wezenlijk hoopt! Want wat men daarover in het openbaar zegt of schrijft, heeft niet zoo heel veel meer waarde dan de aanprijzingen van een voormalige beroemdheid op het Amstelveld. Een beslissende militaire overwinning acht ik, van welke zijde ook, uitgesloten. Hoeveel waarde men ook moge toekennen aan vorderingen als de Franschen den vorigen zomer in Champagne maakten, of aan de resultaten nu pas weer door de Duitschers bij Verdun behaald, het blijven plaatselijke successen zonder beteekenis voor de einduitkomst

Doch al acht men de verovering van Verdun volstrekt niet uitgesloten, dat de Duitschers de voortreffelijk georganiseerde Fransche verdediging ook verder onder den voet zullen vernietigen, acht ik in het tegenwoordig stadium niet denkbaar meer.

Maar ook het omgekeerde niet.

De Geallieërden krijgen de Duitsche liniën uit Frankrijk niet weg. Frankrijk heeft het toppunt van zijn kracht, voor zooveel zijn menschenmateriaal betreft, reeds achter zich; het beweegt zich in dalende richting. Engeland groeit nog in het getal, maar het heeft nog andere belangen te behartigen en kan dus niet alleen nieuwe troepen naar Frankrijk zenden.

Een overmacht aan de zijde der Geallieërden was er een jaar geleden al, de uitrusting met geschut en munitie laat al sedert maanden niet te wenschen over; ik zie dan ook geen enkelen factor, die de verwachting rechtvaardigt, dat de Geallieërden er in zullen slagen de Duitschers naar de grenzen van het eigen land terug te drijven."

Dan betoogt Mr. COLYN, hoe ook in den Balkan en het Oosten geen beslissing is te wachten.

Terwijl hij over de mogelijkheid en de kansen van uitputting aldus oordeelt:

„Er is dan ook reeds een kentering merkbaar voor wat het doel van de uitputting betreft. Oorspronkelijk heeft men wel degelijk gemeend, dat de voedingschaarschte Duitschland tot toegeven zou nopen, doch nu treedt meer en meer de gedachte naar voren, dat het doel moet zijn, uitputting der zuiver militaire hulpmiddelen: materiaal en menschen, terwijl dan tevens de verwachting gekoesterd wordt, dat men in staat zal zijn de financieele kracht der Centrale machten te breken.

Wat dit laatste betreft moet zonder eenige restrictie worden erkend, dat Engeland den oorlog onder heel wat gunstiger voorwaarden voert dan Duitschland, om van de overige Middenrijken niet te spreken.

De rijkdom der Britten is niet alleen grooter dan die der Duitschers, maar de geldmiddelen zijn in Engeland altijd meer liquide geweest. Er is in Duitschland door den wonderen bloei zijner industrie een groot onevenredig deel van het beschikbare kapitaal belegd in steen en ijzer. Hoe wenschelijk dit in tijd van vrede ook moge zijn, hoe bevorderlijk voor 's lands welvaart, de steenen muren der fabrieken en de machines daar binnen, kan men niet laten rouleeren, zooals met andere vormen van kapitaal wel mogelijk is. In dit opzicht is Engeland ongetwijfeld in het voordeel....

Alles bijeengenomen is Engeland's financieele positie ongetwijfeld sterker dan die van Duitschland, al zien we daarbij niet over het hoofd, dat het een voordeel is voor Duitschland, dat het uitgegeven geld bijna geheel in het land zelf blijft, waar toch voor slechts ongeveer 3 millioen mark waarde per dag wordt ingevoerd.

Evenwel bedenke men ook, dat Italië, Frankrijk en Rusland ten slotte meer met hun eigen vermogen dan met dat van Engeland hebben te rekenen; Groot Brittanjë geeft niet, maar leent.

Daarbij komt nog, dat wie nagenoeg geen betalingen buitenslands heeft te doen, zich in geval van nood beter helpen kan dan wie met de eischen van het buitenland moet rekenen.

Uitputting van *militaire* hulpmiddelen voor den oorlog noodig zou daarentegen een doeltreffend middel tot bekorting zijn. Wanneer men geen lood, geen ijzer, geen koper meer heeft, kan men geen projectielen vervaardigen. Kruit in verschillende soorten, andere explosiestoffen zijn onmisbaar; de troep moet gekleed zijn, er moet smeerolie zijn om de treinen te doen loopen; rubber en benzine zijn haast even onmisbaar voor de oorlogvoering als geweren en kanonnen. En zooveel meer nog!

Is een uitputting op dit gebied nu te verwachten? Het is moeilijk met stelligheid te spreken, vooral waar men af en toe verneemt van schaarschte aan onmisbare zaken als koper en rubber b.v. Toch waag ik het de uitspraak neer te schrijven, dat zulks niet het geval zal blijken te zijn en ik grond die uitspraak op de gebleken voorzorg in Duitschland op elk gebied.

In Februari 1915 werd het particulier auto-verkeer reeds sterk beperkt met het oog op den rubbervoorraad en indien men dan einde December 1915 in de groote steden toch nog taxi-auto's ziet rijden, dan is dit, in het licht van de in tijds voren genomen voorzorgsmaatregelen beschouwd, een bewijs, dat er voor het leger nog voldoende voorraad is. Zoo beschouw ik ook de koperinzamelingen. Men wacht daar in Duitschland niet mee tot men dien voorraad noodig heeft, men voorkomt daarentegen gebrek door lang te voren de hulpbronnen te ordenen.

Dergelijke maatregelen hebben reeds eerder tot misvattingen aanleiding gegeven. Zoo, toen de regeling der verstrekking van de voedingsmiddelen genomen werd en nu onlangs nog bij de maatregelen ten aanzien der geweven kleedingstukken.

Niet om in den nood te voorzien! Maar: opdat er geen nood ontsta! Dat is het Duitsche parool!"

Van meer beteekenis is de vraag of het mogelijk zal zijn op den langen duur de legers op sterkte te houden; of het menschenmateriaal niet uitgeput zal raken.

„Aan de zijde der Entente hoopt men daarop. Duitschland, zoo schreef onlangs de militaire medewerker van een der Engelsche bladen, verloor in 18 maanden ongeveer 3½ millioen man, dat is 200,000 man per maand. Laat het nu nog 2 millioen menschen in reserve hebben, dan is deze in 10 maanden verbruikt en gaat daarna de sterkte onder de wapenen verminderen, en aangezien de Geallieërden in sterkte toenemen, is weldra het verpletterend overwicht aan onze zijde.

In de „Militaire Spectator" van Februari j.l. kwam een artikel voor, waarin de intering op de reserve van het weerbare Duitsche volk op niet meer dan 180,000 man per jaar werd gesteld, resultaat van de volgende berekening.

Tot 1 December 1915, dus in 16 maanden:

gesneuveld	484,218	man.
gevangen en vermist	381,149	man.
aan ziekte overleden	27,674	man.

Totaal blijvend verlies 893,041 man. of 55,815 man per maand.

Aan gewonden telde men in dezelfde periode 1,631,419 man, van welk getal gekwetsten 1,7 pCt. overleed en 9,2 pCt. ongeschikt bleef voor verdere militaire diensten; saam 10,9 pCt. of 177.825 man, d. i. 11,114 per maand; hetgeen met de gesneuvelden, gevangenen en aan ziekte overleden tezamen 55,815 en 11,114 of 66,929 man, d. i. rond 67,000 man per maand uitmaakt. Per jaar bedraagt het blijvend verlies dus iets meer dan 800,000 man.

Elke nieuwe lichting in Duitschland telt pl. m. 780,000 waarvan 80 pCt. voor den krijgsdienst geschikt zijn, derhalve ongeveer 620 000 man. Het jaarlijksche verlies van 800,000 man overtreft de jaarlijksche aanwinst, met niet meer dan 180,000 man.

Er is nog een reserve van 3 millioen man, dus wat dat betreft kan Duitschland het nog een 17-tal jaren uithouden, eer zijn tegenwoordige sterkte onder de wapenen vermindering zou ondergaan.

Dat ziet er anders uit als de 10 maanden van den Engelschen schrijver!"

Beiden hebben 't echter m.i. mis.

„Men moet hier met veel onbekenden werken en daarom is het geven van juiste cijfers heel moeilijk. Ik acht de nog beschikbare reserve in Duitschland kleiner dan 3 millioen en de jaarlijksche intering, d.i. het jaarlijksch verlies, voor zoover dat niet door de jaarlijksche lichting wordt gedekt, ongeveer ½ millioen. Maar ook met deze, voor Duitschland veel ongunstiger raming dan die van den „Militairen Spectator" blijkt toch wel, dat men in de eerste paar jaren aan een tekort aan menschen niet moet gelooven. En naarmate de oorlog langer duurt neemt de bruikbaarheid der herstellende gewonden toe. Een man in 1914 eenigszins ernstig gewond mag wellicht gedurende 1915 nog niet zijn volle bruikbaarheid herkregen hebben, in 1916 kan men weer over hem beschikken.

Wanneer we moeten wachten tot de Centralen door tekort aan voeding, geld, munitie of manschappen den oorlog moeten opgeven, dan zouden diegenen gelijk krijgen, die in de eerste oorlogsmaanden van veeljarigen strijd gewaagden.

Is voor mij koesterde in het be-

gin van het vorige jaar de hoop dat men voor den uitputtingsoorlog zou terugdeinzen, juist omdat zijn einde niet te voorzien was.

Ik was overtuigd en schreef die overtuiging neer, dat 1915 aan geen der beide partijen een beslissende militaire overwinning zou brengen, gelijk ik voor 1916 en volgende jaren die overtuiging ben toegedaan.

Was dat eenmaal gebleken, was dat een feit geworden, dan moest men natuurlijk kiezen tusschen vrede en een betrekkelijk eindeloozen oorlog.

Europa's leidende staatslieden hebben het laatste verkoren. De afgrond blijft gapen en verzwelgt de kracht van Europa. De radelooze ellende duurt voort en wie speurt nu het einde?"

Nieuwe Fransche vliegtuigen.

Een paar maanden geleden waren de Duitschers de meerderen in de lucht. Bij den aanvang van het groote offensief tegen Verdun bleek dit ten duidelijkste, doordat de oprukkende Fransche troepen, bijna voortdurend uit vliegtuigen werden bestookt. Ook de Duitsche berichten van vliegeniers, die hun 12de of 13de vijandelijk vliegtuig omlaag hadden gehaald, bewezen in hun kortheid meer dan in lange artikelen zonder feiten mogelijk zou zijn geweest.

De vliegmachine van Fokker bezorgde den centralen de overhand. Nauwelijks echter verscheen deze machine op het strijdtooneel, of, evenals de entente reeds voor dien, naar het voorbeeld der Duitschers, zich zware tweedekkers had aangeschaft, stelde het Fransche genie zich thans tot taak een waardigen tegenstander voor dit vechtvliegtuig te maken. Het schijnt er werkelijk in geslaagd te zijn, en, alhoewel de oogst niet groot is, wordt toch reeds gemeld, dat sedert 1 Januari 1916 door de Franschen 9 Fokkers geveld zijn. Bovendien worden ook de Duitsche berichten over neergeschoten machines zeldzamer. Zeer veel stelt men zich voor van dit nieuwe Fransche vliegtuig, waarvan we het een en ander vermeld vinden in het „Militär Wochenblatt", dat wel is waar sedert 1 Januari 1916 niet meer naar het buitenland wordt gestuurd, maar toch aangehaald wordt in het „Journal" en voornamelijk in de „Revue Internationale" van April 1916, een maandschrift, dat een paar dagen geleden verschenen is. Het nieuwe vliegtuig, waarmee de Franschen de heerschappij in de lucht weder denken te herwinnen, is een driedekker van zeer groote afmeting.

Als een dreadnought in het dok staat het nieuwe vliegtuig, op het terrein tusschen de andere machines, een reus onder de dwergen. Deze driedekker, het jongste product der Franschen op luchtvaartgebied, heeft over de vleugels gemeten een lengte van 23 meter bij een hoogte van 7 meter. Er is plaats in voor 12 man, alhoewel gewoonlijk de bemanning uit 6 koppen bestaat, de rest van het nuttig hefvermogen wordt dan benut voor het medevoeren van meer munitie, bommen, enz.

De machine heeft twee motoren en twee schroeven en wordt bestuurd door twee vliegeniers, die in het midden dicht tegen elkaander zitten. In geval van nood kan het vliegtuig ook door één man bestuurd worden. De rest van de bemanning bestaat uit twee waarnemers en twee kanonniers.

De bewapening bestaat uit twee snelvuurkanonnen van 3,7 cM. De snelheid, die met het geheel uitgeruste vliegtuig bereikt kan worden, bedraagt 80 mijl of 128 K.M. per uur.

Kloek gebouwd als deze vliegmachine moet zijn en zonder ruimte verspilling gelijkt ze op een zeiljacht. Ze is geheel wit van kleur, alleen de onderste vleugels vertoonen aan de onderzijde de Fransche kleuren. Wat de grootte aangaat is het vliegtuig, in vergelijking met een Zeppelin, slechts onbeduidend, maar het kan naar evenredigheid meer gevechtskracht ontwikkelen, terwijl een voordeel is, dat het veel minder kwetsbaar is dan een luchtschip.

Deze nieuwe vliegmachine is thans aan het front. Geen wonder dat dan ook de „Revue Internationale" schrijft: „De oogen van heel Frankrijk, men kan zelfs zeggen van de heele wereld, zijn op deze schepping van het Fransche genie gericht." De Fransche officieren zijn overtuigd, dat met dit vliegtuig een nieuw tijdperk in den luchtoorlog zal intreden. De beschieting van vijandelijke stellingen, door een eskader van deze vliegtuigen, zou werkzamer zijn dan door artillerie op grooten afstand.

Deze reusachtige vechtmachine voert den strijd echter niet alleen, haar zijn stoorvliegtuigen „air destroyers" toegevoegd. Dit zijn twee dekkers met een spanwijdte van slechts 7 meter, een hoogte van 2 meter en gedreven door één motor. De snelheid van dit vliegtuig bedraagt 100 mijl of 160 K.M. per uur, terwijl ook het stijgvermogen zeer groot is. Het „Journal" zegt van deze machines dat zij alle wereldsnelheidsrecords van militaire vliegtuigen in vredestijd tweemaal geslagen hebben.

Deze machine is slechts bemand door één persoon, die vliegenier en waarnemer te gelijk is en die zoo noodig ook het te zijner beschikking zijnde machinegeweer, waarmee de tweedekker is uitgerust, moet bedienen. Dit nieuwste snelvliegtuig doet dienst als luchtjager en heeft ongeveer dezelfde taak te vervullen als de torpedojager op zee, ten opzichte van de slagschepen. Aan makkelijk besturen en groote beweeglijkheid moet het alle tot nu toe gebruikte vliegtuigen verre overtreffen.

Met enkelen van de hier beschreven zware en snelle vliegtuigen is het Fransche luchtvaartkorps echter niet tevreden. De officieren-vliegeniers verklaren, dat een enkele sterke vechtmachine niet de overwinning en daarmede de verloren heerschappij der lucht kan herwinnen. Volgens hen is het daarvoor noodzakelijk, dat zij ook in aantal de meerdere zijn van den tegenstander. Alleen het aantal geeft den doorslag.

Om een met goed gevolg bekroonden aanval te kunnen uitvoeren, zegt een Fransch vliegenier, dat er noodig is een gemengd eskader van 50 tot 100 van deze vliegtuigen. Wanneer Frankrijk in het bezit is van eenige van deze eskaders, dan zou men luchtaanvallen kunnen ondernemen naar Essen op de fabrieken van Krupp, om aldaar de grootste macht in dezen oorlog te vernietigen.

De Franschen zijn overtuigd, dat zij in de nieuwe vliegmachine een hoogst belangrijk wapen hebben, dat thans methodisch georganiseerd wordt en waarmede zij de grootste plannen beramen. Of zij de voorgestelde resultaten er werkelijk mee zullen bereiken zal de toekomst leeren.

DE OORLOG.

De Duitschers geven den kamp niet gauw op. Al weken, ja maanden achtereen, lezen wij van hun aanvallen op de hoogte van *Mort-Homme*. Tot dusverre hadden zij echter weinig resultaat, en kostte het hun heel wat aan menschenlevens.

Zooals men weet, staat het Duitsche leger in een waaiervorm ten Noord-Oosten van Verdun en nu moeten de voortdurende gevechten op den Linker Maasoever bij Forges, Bethincourt, Cumières, Chattancourt een omtrekkende beweging voorbereiden. Hard opschieten wil het juist niet, evenmin als de gevechten in de Woeuvrevlakte ten Zuid-Oosten van Verdun de Duitschers daar dichter bij brengen. Hun positie is veroverd in de allereerste dagen van het gevecht, 21 Februari begonnen. Zooals zij in begin Maart stonden, staan ze nog.

Met vechten alleen komt men er niet.

De diplomatie zal een handje moeten helpen om een eind aan den oorlog te maken.

Z. H. de Paus werkt samen met Koning Alfons van Spanje en President Wilson om het tot een wapenstilstand te brengen. Daarna zal men verder zien.

In Griekenland is men anders juist klaar om te gaan vechten. De Fransche schepen hebben de Servische troepen ongehinderd overgebracht naar het concentratiekamp bij Saloniki. Juist op tijd, want de Bulgaren beginnen leelijk te stoken.

Het Grieksche Ministerie is afgetreden uit ontevredenheid over de houding der bevriende Entente-mogendheden, die in Griekenland maar net doen, of ze thuis zijn. Als de Franschen en Serviërs nu maar flink meedoen om de Bulgaren klop te geven, zal Griekenland wel weer tevreden worden.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke wordt heden met de *Estelle* van Aruba terug verwacht.

Dinsdag a.s. zal de Apostolisch Vicaris het H. Vormsel toedienen op Sta. Rosa.

Donderdag is de Weleerw. Pater St. v. d. Pavert met de *Estelle* naar Aruba vertrokken ter vervanging van den Zeereerw. Pastoor Th. v. Sadelhoff die een weinig rust komt nemen.

Examen.

Naar wij vernemen heeft Mej. A. J. Dussel, onderwijzeres aan de Wilhelminaschool alhier, thans met verlof in Nederland, aldaar met goed gevolg examen afgelegd voor de Hoofdacte Fröbel- en bewaarschool-onderwijzeres.

***

Door den Geneeskundigen Raad is na gunstig afgelegd examen, de akte van bevoegdheid als vroedvrouw uitgereikt aan Cornelia de Jesus, Johanna Valeriano, Johanna Martis en Elodia Scorrea.

De Cur. Crt.

Aardbeving.

We zijn niet gewoon aan aardschokken, maar hadden er nu toch 2 binnen het tijdsverloop van een maand. Zaterdagmiddag half drie was het een sterke aardbeving, die lang genoeg aanhield om schrik aan te jagen. Gelukkig vielen geen persoonlijke ongelukken voor.

De Kabel heeft nog geen enkel bericht van aardbeving uit den omtrek aangebracht, dan alleen van Costa Rica.

V. V. V.

Maandagavond had ten acht ure in de zaal van den Kolonialen Raad de Algemeene Vergadering plaats der Curaçaosche Vereeniging tot Bevordering van het Vreemdelingenverkeer.

De Voorzitter Mr. J. B. Gorsira opende de vergadering en heette alle aanwezigen welkom. Zeer tot zijn spijt was de wensch, verleden jaar geuit, niet in vervulling gegaan. Het is nog altijd geen vrede. Door dien oorlogstoestand werd ook de Vereeniging belemmerd in hare werkzaamheden. De subsidie bij het Koloniaal Bestuur aangevraagd kon wegens tijdsomstandigheden niet worden verleend, en zóó bleef de Vereeniging zonder de noodige middelen om breeder hare wieken uit te slaan.

Intusschen heeft de Vereeniging toch niet stil gezeten. Met de samenstelling van het reclameboekje is men klaar gekomen. Het zal eerstdaags gedrukt worden.

De Voorzitter verzocht den Secretaris de Notulen der vorige vergadering te willen voorlezen en daarna het Jaarverslag.

De Heeren C. S. Gorsira JPEz, Moris Curiel en Manrique Capriles werden benoemd tot een commissie om de rekening en verantwoording na te zien. Het door hen uitgebracht Verslag zal ter inzage van de Leden worden neergelegd in de Apotheek der Firma Senior.

Uit het Verslag van den Secretaris vermelden we nog, dat het ledenaantal gestegen is tot 151, te weten 33 donateurs die jaarlijks 10 Gld. bijdragen, en 113 gewone leden, die de gewone contributie van fl 3 storten. Dan zijn er ook nog 5 leden donateurs.

In het afgeloopen jaar had de Vereeniging het verlies te betreuren van haar Onder-voorzitter en Secretaris, de Heeren Leon Leyba en H. H. R. Chapman.

In hun plaats werden tot Bestuursleden gekozen de Heer L. v. d. Veen-Zeppenfeldt en Pater R. J. C. Wahlen. Laatstgenoemde werd benoemd tot Secretaris en Mr. Ph. de Haseth-Evertsz tot Ondervoorzitter.

De Penningmeester, de Heer H. J. Cohen-Henriquez, deed eveneens verslag van den financieelen staat der Vereeniging. Op de Koloniale Postspaarbank werd reeds fl 501,35 belegd aan contributie. Jammer, dat nog 24 leden niet betaald hebben. Als de contributie van het tweede vereenigingsjaar is binnengekomen zal over ± fl 1200 beschikt kunnen worden.

Het eerst van alles moet nu gedacht worden aan het laten drukken van het reclameboekje, dat in 10,000 exemplaren zal verspreid worden.

Aan gegadigden zal gelegenheid worden gegeven tot het plaatsen van een advertentie in het boekje.

Na afloop der vergadering hebben we het genoegen gehad bij den Heer Cohen Henriquez, eenige mooie foto's te zien bestemd voor de cliché's van het boekje. Het Bestuur houdt ter dege rekening met het verlangen der Algemeene Vergadering om het boekje zoo mooi mogelijk uit te geven. Juist van de cliché's wordt bizonder veel werk gemaakt.

We vinden dat een uitstekend idee en wenschen de Vereeniging het beste succes.

Laten Heeren Adverteerders nu hun belang begrijpen en zorgen, dat hun naam in het boekje voorkomt. Dat boekje wordt de Gids voor de Vreemdelingen, en wijst hun den weg naar de winkels, hotels, auto-garages etc.

Die van het vreemdelingenverkeer wat te wachten heeft, moet in dat boekje adverteeren.

Men vervoege zich bij den Heer Cohen Henriquez.

De Estelle.

Een motorschoener zou het niet vlugger gedaan hebben, in drie en een halven dag was de *Estelle* voor St Martin. De terugreis was langer, maar door bijomstandigheden.

De Landbouwkundige G. B. Dussel is al weer terug, evenals de Heer Veeris, Onderwijzer van St. Eustatius.

Kinkhoest.

Met het oog op het heerschen van kinkhoest alhier en ten einde het verspreiden daarvan tegen te gaan, zullen gedurende de maand Juni de 2e. klasse van de Hendrikschool, zoomede de 1e. en de 2e. klasse van de Emmaschool, gesloten blijven.

Singer.

De bekende Singer naaimachine heeft zich ook ingeburgerd op Curaçao. De Heer Pedro Federico Leon heeft in de Breede Straat een flink magazijn geopend en hield daar dezer dagen een tentoonstelling van met Singer's naaimachine vervaardigd borduurwerk. De expositie werd druk door belangstellende Dames bezocht.

Onze beleefde dank voor de ons toegezonden invitatie.

Roodkapje.

Het Wilhelmina-paviljoen wordt netjes opgeverfd, maar prijkt nog altijd met zijn rood kapje, dat heel erg primitief in elkaar is getimmerd en volstrekt geen sieraad is voor de kiosk.

Moet dat leelijke ding daar nog langer op blijven?

Slechts eens in een jaar tijds hebben we daar 's avonds een licht aan zien hangen.

Als het dus niet noodig is, waarom dat ding dan nog langer gehandhaafd?

Officieele Berichten.

De door den Gezaghebber van Bonaire aan den boschwachter aldaar Lodewijk Janga verleende verlofsverlenging tot verder herstel van gezondheid is goedgekeurd.

Aan Mevr. N. J. C. van Breemen Kruyt, hoofd der Wilhelminaschool alhier, is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

De Opzichter van den Rijkswaterstaat der vierde klasse met verlof W. van Aken, is tijdelijk belast met de waarneming van het ambt van opzichter bij het Departement van Openbare Werken op Curaçao.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Polita Gracia Luisa Hoot, Adelaida Lacre, Maduro [Militair], Rodojo Matew, Maria Maduro, Simon Merkles, Ana Rodriguez, Constan Spencer, Gabriela Ugarte, Petronia Vroend.

Aangeteekende stukken: Henrette Conter, Rev. M. G. Vuylsteke.

Ratten.

Gedurende de maand Mei werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

158 ratten.

Regenval

Gedurende de maand April.

	m.M
Fort Amsterdam	7.
Westpunt	25.
Plantage Siberië	
Dokterstuin	11.
Hoffi Abao	23.5
Kl. St. Martha	
Cas Chikitoe	
Sta. Maria	2.
Plantage Gr. St. Joris	
Wilhelmina-tuin	
Sta. Rosa	5.5
Beekenburg	2.2
Noordkant	

Nederland.

Rapport Bevredigingscommissie in zake Bijzonder Onderwijs.

Aan de Memorie van Toelichting betreffende het ontwerp van wet op het onderwijs is nog het volgende ontleend:

De uitgaven, welke voor iedere school te maken zijn, kunnen in drie groote rubrieken worden verdeeld, n.l. 1o. de bouw en inrichtingskosten; 2o. de jaarwedde voor het onderwijzend personeel; en 3o. de overige exploitatiekosten, waaronder dan de kosten van het dagelijksch onderhoud der gebouwen, de leer- en hulpmiddelen, enz. worden samengevat, in het kort dus de jaarlijksche uitgaven, met uitzondering van die voor het personeel.

De zorg voor het stichten van de schoolgebouwen, zoowel voor open-

bare als bijzondere scholen, wordt gelegd op de schouders der gemeenten en de kosten daarvan komen voor hare rekening. De regelen, bij algemeenen maatregel van bestuur omtrent den bouw en de inrichting van schoolgebouwen te stellen, zullen voortaan gelijkelijk moeten gelden voor de openbare en de van overheidswege bekostigde bijzondere scholen.

Met inachtneming van die regelen bouwt of verbouwt de gemeente niet alleen de gebouwen van de openbare scholen, maar ook die van de bijzondere, welker besturen eene daartoe strekkende aanvrage indienen.

Ten einde stichting van te kleine of niet werkelijk noodige scholen te voorkomen, worden van het adresseerend bestuur in tweeërlei opzicht waarborgen verlangd, dat de aanvragen niet lichtvaardig worden gedaan.

Vooreerst moet het schoolbestuur door handteekeningen van ouders of op andere wijze aantoonen, dat de bijzondere school, waarvoor men een gebouw verlangt, ten minste een in de wet aangegeven getal leerlingen zal tellen. Zoowel hier als bij de waarborgen voor deugdelijkheid van het onderwijs, onderscheidt het wetsontwerp tusschen gemeenten met meer dan 100.000 ingezetenen en gemeenten met lager zielental. Voor eerstbedoelde gemeenten wordt het minimumgetal leerlingen op honderd, voor de kleinere gemeenten op veertig gesteld. In bijzondere gevallen wordt in gemeenten met minder dan 25.000 ingezetenen eene uitzondering hierop toegelaten, waarbij echter de noodige waarborgen zijn gesteld, dat niet dan in werkelijk noodige gevallen zoodanige kleine schooltjes zullen worden gesticht.

Maar bovendien wordt ten bewijze, dat de behoefte aan die school daadwerkelijk wordt gevoeld, van het schoolbestuur de storting van eene waarborgsom in de gemeentekas verlangd. Die som wordt, met een enkele uitzondering, waarbij zij op een hooger bedrag wordt gesteld, bepaald op 15 pCt. van de kosten, waarop de bouw of verbouw van de school wordt geraamd, en moet gestort worden, voordat met den bouw of verbouw wordt aangevangen. Onder deze kosten vallen alle uitgaven, benoodigd voor de verkrijging van den grond (of zoo de grond reeds eigendom der gemeente is, de geschatte waarde daarvan), voor den bouw en voor eerste inrichting met inbegrip van de aanschaffing van de schoolmeubelen. De schattingen, zoowel van de hier bedoelde waarde als ook in andere gevallen, die hieronder ter sprake komen, geschieden door eene commissie van drie schatters, van wie een door het gemeentebestuur, een door het schoolbestuur en een door den onderwijsraad wordt aangewezen.

Het is hier de eerste maal, dat van dezen raad wordt gesproken. In het nieuwe systeem is het n.l noodig, dat een adviseerend college voor de zaken van het lager onderwijs worde ingesteld. Zoodanig hoogstaand, geheel onafhankelijk college, de Onderwijsraad, samengesteld uit mannen, met liefde voor en kennis van het onderwijs, zal den Minister hebben voor te lichten omtrent de maatregelen, noodig ter verbetring van het lager onderwijs in het algemeen. Inzonderheid zou echter dit college ook zijn aan te wijzen om ten aanzien van allerlei geschilpunten, welke bij de toepassing van het stelsel der voorziening in de kosten kunnen rijzen, de Regeering of de colleges van Gedeputeerde Staten, in wier handen de beslissing wordt gelegd, van advies te dienen. De waarborg, door het schoolbestuur te storten, blijft eigendom der schoolvereenigingen en de gemeente keert daarvan dan ook jaarlijks tot een bepaald percentage rente uit. Krimpt later het getal leerlingen in tot beneden 2|3 van het getal, waarvoor de school gebouwd is, dan vervalt een in de wet aangeduid gedeelte der waarborgsom aan de gemeente. Daalt het cijfer tot beneden de helft of beneden 25 leerlingen, dan komt de waarborgsom geheel aan de gemeente en moet de bijzondere school het gebouw ontruimen. Heeft echter eene zoodanige daling gedurende twintig jaren na de opening van de school niet plaats gehad, dan mag men aannemen, dat de praktijk de noodzakelijkheid heeft aangetoond en wordt de waarborgsom geheel of gedeeltelijk aan het schoolbestuur terug betaald.

Wanneer het schoolbestuur aan de gestelde eischen heeft voldaan, gaat de gemeente over tot het opmaken van het bouwplan. Dit geschiedt in overleg met het schoolbestuur en onder goedkeuring van het schooltoezicht. Met onderling goedvinden en onder voorbehoud van gelijke goedkeuring, kan ook een reeds bestaand gemeentegebouw aan het schoolbestuur ten gebruike worden gegeven.

Is het gebouw gereed, dan wordt dit, voor zoolang de school daarin gevestigd blijft, ten gebruike aan het schoolbestuur afgestaan.

De gemeente blijft dus eigenares en heeft het gewone onderhoud voor hare rekening. De schoolvereeniging krijgt de rechten, voortvloeiende uit de overeenkomst van bruikleening en heeft te zorgen voor de kleinere reparatiën, die bij de overeenkomst van huur en verhuur van huizen volgens het Burgerlijk Wetboek voor rekening van den huurder komen.

De jaarwedden van het onderwijzend personeel zullen in iedere gemeente voor de openbare scholen en de uit de openbare kassen bekostigde scholen gelijk zijn. De uitgaven deswege worden door het Rijk gedragen. Het wetsontwerp gaat uit van de gedachte, dat voortaan niet de minimum-wedden doch de normale wedden moeten geregeld worden. Noch gemeentebesturen, noch schoolbesturen, zullen dus van die wettelijke wedden mogen afwijken. De regeling der wedden dan is zoodanig ontworpen, dat aan gerechtvaardigde verlangens omtrent de salarisverbetering, reeds meermalen geuit, wordt tegemoet gekomen. Zij bevat een naar gelang van den levenstandaard voor verschillende groepen van gemeenten of deelen van gemeenten uiteen loopende aanvangwedde met periodieke opklimming na het volbrengen van twee, vier, zes, acht, tien en dertien dienstjaren. Hierbij komen verhoogingen voor het bezit van de hoofdakte en vier bij-akten in vakken, welke aan de school onderwezen worden.

Voor het hoofdschap komt daar voorts nog bij een eveneens naar gelang van den levensstandaard voor de verschillende groepen van gemeenten uiteenloopende bijslag. De vrije woning voor het hoofd en de tegemoetkoming in huishuur voor gehuwde onderwijzers boven 28 jaar, zoomede de toeslagen volgens de Toeslagwet van 1913, komen daartegenover te vervallen.

Voor de verdeeling der gemeente in groepen wordt rekening gehouden met de indeeling in klassen volgens de tabel, behoorend bij de wet op de personeele belasting.

De overige exploitatiekosten worden, zoowel wat de openbare als wat de bijzondere scholen betreft, uit de gemeentekas bestreden.

De waarborgen voor de deugdelijkheid van het openbaar onderwijs en het uit de openbare kassen bekostigd bijzonder onderwijs zijn belangrijk versterkt.

In de eerste plaats wordt voorgesteld de opleiding van de onderwijzers beter te verzorgen en de eischen van bekwaamheid om in de lagere scholen te mogen optreden aanmerkelijk te verzwaren.

Daarnaast staat het voorstel tot een betere salariëering van het onderwijzend personeel.

In de derde plaats valt te wijzen op het optreden van den Onderwijsraad, welke als conseil de perfectionnement voor de zaken van het lager onderwijs zal werken.

Voorts valt in dit verband te vermelden de noodig geachte herziening van de inrichting van het schooltoezicht. Onder de inspecteurs moet voortaan slechts éène soort van schoolopzieners werkzaam zijn. Krijgt ieder hunner een klein district te overzien, en geniet hij daarbij een behoorlijke bezoldiging, zoodat hij zich aan deze taak ten volle kan wijden, dan kan het toezicht meer doeltreffend zijn dan thans het geval is.

Eindelijk moeten wat de gebouwen betreft, voortaan scholen van openbaar en bijzonder onderwijs gelijkelijk voldoen aan de regelen in het belang van de gezondheid en van het onderwijs omtrent den bouw en de inrichting der schoollokalen en het aantal daarin toe te laten kinderen te stellen.

De houding, door het schooltoezicht ten opzichte van de leerplannen der gesubsidieerde bijzondere scholen aan te nemen, heeft immer in den schoolstrijd een belangrijk moment gevormd. De meeningen stonden juist op dit punt altijd scherp tegenover elkander. De tusschenweg is echter over en weer te aanvaarden, volgens, welken de wet zelve duidelijk aangeeft de eischen, aan welke het leerplan heeft te voldoen, en de aanspraak op vergoeding op grond van ondeugdelijkheid van het leerplan slechts dan verbeurd wordt, wanneer de Onderwijsraad uitmaakt, dat het ten opzichte van die wettelijke eischen te kort schiet. De bewijslast wordt dus omgekeerd. Het schoolbestuur behoeft niet, ter verkrijging van goedkeuring door het schooltoezicht de deugdelijkheid van zijn leerplan aan te toonen, maar het schooltoezicht, zich bezwaard gevoelend, kan van den Onderwijsraad de uitspraak uitlokken, dat inderdaad het overgelegde leerplan als niet aan de wettelijke eischen voldoende, niet deugdelijk is.

De bepaling omtrent het minimum–getal leerlingen, hetwelk eene gesubsidieerde school moet bevatten, is verscherpt. Vooreerst, door een onderscheid te maken tusschen gemeenten met meer of met minder dan 100.000 zielen. Voorts door het minimum, thans 25, voor die gemeenten onderscheidenlijk te brengen op 100 en op 40, behoudens uitzondering in bijzondere gevallen. Eindelijk door niet langer het getal kinderen op 15 Januari in de school aanwezig, beslissend te doen zijn, maar in de plaats daarvan in het zesde lid van art. 24 een gemiddeld te stellen van de op verschillende tijdstippen van het jaar in de school aanwezige kinderen.

Ten aanzien van den leeftijd van toelating der leerlingen mag tusschen het openbaar en bijzonder onderwijs voortaan verschil niet meer mogelijk zijn. Ten einde met plaatselijke omstandigheden te kunnen rekening houden wordt niet voorgesteld een minimumleeftijd in de wet vast te leggen, maar te bepalen, dat in iedere gemeente de raad voor alle scholen in de gemeente den leeftijd van toelating zal vaststellen. Deze besluiten zullen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten behooren, terwijl aan belanghebbenden een recht van beroep op de Kroon kan worden gewaarborgd.

Voor het Rijk zal de toepassing van het nieuwe stelsel eene vermeedering der jaarlijksche uitgaven met ruim 16 millioen vorderen.

Bovendien zal door de reorganisatie van het schooltoezicht eenige vermeerdering van kosten ontstaan. Welken omvang deze vermeerdering zal hebben, hangt af van het getal schooldistricten, welke gevormd zullen worden.

(*Wordt vervolgd*).

Bekendmaking.

Het publiek wordt herinnerd aan Art. 2 der Verordening van 31 October 1901/29 Januari 1902 (P. B. 1902 no. 7), thans luidende:

„Iedere hond moet voorzien zijn van:

1o. een halsband met een metalen plaat, waarop vermeld staat de naam des eigenaars;

2o. een aan den halsband vast te hechten penning, welks vorm en opschrift jaarlijks in de maand Mei door den Procureur-generaal worden bepaald en welke, op vertoon van eene door den ontvanger afgegeven quitantie, waaruit blijkt, dat de in art. 1 bedoelde belasting is betaald, vanwege het plaatselijk hoofd der politie tegen den kostenden prijs wordt verstrekt."

De penning zal dit belastingjaar den vorm van een gelijkzijdigen driehoek en tot opschrift hebben het getal 1916 en het volgnummer en aan de achterzijde het woord Curaçao.

De penningen zijn aan de Hoofdwacht der Politie in de Willemstad verkrijgbaar tegen betaling van twintig centen.

Curaçao, den 30n Mei 1916.

De Procureur-generaal,

1—4 J. B. Gorsira.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 1sten September 1914 t|m den 28sten Februari 1915 onder Nos. **7623 L,** t|m **7056 M,** zal plaats hebben op *Donderdag* den **8sten Juni** a.s., en volgende Donderdagen

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 3en Juni 1916.

De Voorzitter,

11 C. S. GORSIRA.

HAVEN-NIEUWS

VAN 27 MEI — 10 JUNI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Nickerie	N C v Baaren	25 Mei	New York	28 Mei	Amsterdam
Pr Fr Hendrik	P Koningstein	27 „	New York	29 „	New York
Merida	A Johanson	31 „	Maracaibo	31 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johnson	3 Juni	New York	3 Juni	Maracaibo
Merida	A Johanson	5 „	Maracaibo	5 „	La Guayra
Merida	A Johanson	7 „	La Guayra	8 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johanson	8 „	Maracaibo	8 „	New York
Philadelphia	G W Goodman	8 „	New York	8 „	La Guayra
Caracas	H Hichborn	10 „	New York	10 „	New York
Nestorian	A Coulsting	26 Mei	Liverpool	27 Mei	Pto Colombia

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
LCAnderson A	29 Mei	Vela de Coro	*Maria Leoncita*	27 Mei	Aruba
Refugio H	29 „	Aruba	*Alix H*	27 „	Prt Rico
Virginia D	29 „	St Domingo	*Refugio H*	30 „	Aruba
Estelle H	31 „	Isl Barlov	*Amadea V*	27 „	Maracaibo
Electra H	1 Juni	Maracaibo	*Refugio H*	31 „	Aruba
Maria Leoncita	2 „	Aruba	*Sofia V*	29 „	Vela de Coro
Viuda Alegre D	2 „	S J de P Rico	*Frieda H*	31 „	Rio Hacha
			L C Anderson	1 Juni	Jacksonville
			Maria Leoncita	3 „	Aruba
			Conformidad	3 „	Barbados
			Virginia D	4 „	Pto Plata
			Estelle H	1 „	Aruba

Vandaag wordt de ESTELLE teruggewacht van Aruba